

Hämeen osaamistarpeisiin vaikuttavia trendejä

Hämeen osaamistarpeiden ennakointiverkosto kokoontui keväällä 2025 järjestettyyn ennakointityöpajaan tunnistamaan osaamistarpeisiin vaikuttavia muutostekijöitä sekä pohtimaan niiden vaikutuksia alueen tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Työskentelyssä hyödynnettiin Sitran megatrendikortteja, *Ota trendi haltuun* -työkalua sekä Tulevaisuusluotain.fi-sivuston kehitysversion tilastotietoja. Työpajan tuloksena tunnistettiin useita trendejä, joilla arvioitiin olevan merkittävä vaikutus Hämeen tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Maahanmuutto kasvaa

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1–10: 8

1. Maahanmuuton vaikutukset ja mahdollisuudet Hämeessä

Maahanmuutolla on merkittävä vaikutus alueen osaamiseen, väestörakenteeseen ja kehitykseen. Hämeen kansainvälistyminen on välttämätöntä väestökehityksen turvaamiseksi – ilman onnistunutta kotoutumista ja työperäistä maahanmuuttoa väestömäärä uhkaa laskea merkittävästi.

2. Haasteet ja riskit

Kotoutumispalveluiden tarve on suuri, ja kuntien rooli kotoutumisen edistämisessä on keskeinen. Ilman riittäviä toimenpiteitä uhkana ovat alueellinen segregaatio, maahanmuuttajien keskittyminen tietyille alueille sekä taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien kasautuminen.

3. Hämeen vahvuudet ja toimenpiteet varautumiseen

Hämeen saavutettavuus, monipuolinen elinkeinorakenne, teollisuuden työpaikat ja hyvät koulutusmahdollisuudet tarjoavat vahvan pohjan. Varautumista voidaan vahvistaa esimerkiksi perustamalla työperäisen maahanmuuton ohjelma sekä kehittämällä kaavoitusta ja vuokra-asuntotuotantoa.

Euroopan unionin
osarahoittama

Työ- ja osaamistarpeet uudistuvat

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1-10: 7

1. Uudistuvat osaamistarpeet ja koulutuksen rooli

Työelämän osaamistarpeet muuttuvat nopeasti, mikä korostaa laadullisen ennakointitiedon merkitystä ja oppilaitosten kykyä uudistua ja päivittää koulutussisältöjä. Tämä tarjoaa mahdollisuuden tuoda koulutukseen rohkeita, uusia sisältöjä, jotka vahvistavat alueen kilpailukykyä.

2. Riskit ja haasteet

Ilman oikea-aikaista reagointia osaamistarpeisiin uhkana on polarisaation ja syrjäytymisen lisääntyminen väestössä. Työ on keskeinen keino ehkäistä näitä ilmiöitä, ja siksi työelämän kohtaanto on ratkaisevassa roolissa.

3. Hämeen vahvuudet ja varautuminen

Hämeen etuina ovat ketterät, pienet työnantajat ja laaja työssäkäyntialue. Hämeessä muutokseen voidaan varautua vähentämällä kohtaan-ongelmaa, vahvistamalla resilienssiä, sekä jakamalla laadullista ennakointitietoa koulutusjärjestäjien kanssa.

Euroopan unionin
osarahoittama

Työ- ja osaamistarpeet uudistuvat, sopivia työntekijöitä on vaikea löytää

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1-10: 10

1. Nykytila ja haasteet

Hämeessä on runsaasti perinteisiä teollisuusalan yrityksiä, mutta alueella esiintyy myös osaamisen ja työpaikkojen kohtaanto-ongelmia. Yritysten investointihalukkuus on heikko, mikä voi hidastaa uudistumista ja kasvua.

2. Vahvuudet ja mahdollisuudet

Alueen vahvuuksia ovat vihreän liiketoiminnan esiin nostaminen, vetovoiman kasvattaminen "vihreä pääkaupunki" -teeman avulla, LABin startHUB, sekä puhdas ja sopivan kokoinen elinympäristö. Vihreän siirtymän investoinnit tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia alueen kehitykselle.

3. Toimenpiteet ja kehittämisen kärjet

Hämeessä voidaan edistää muutosta hyödyntämällä sportti-, vilja-, teknologia- ja vihreän siirtymän klustereita. Yrittäjiä voidaan innostaa innovointiin, riskinottoon ja kasvuun tuomalla esiin luonnonläheisyyttä ja vihreän liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Euroopan unionin
osarahoittama

Eliniät pitenevät ja väestö vanhenee, huoltosuhde heikkenee

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1–10: 8

1. Väestörakenteen muutos ja sen vaikutukset

Eläkeikäisten määrän kasvu ja heikkenevä huoltosuhde haastavat Hämeen työmarkkinoita. Työvoiman riittävyys on keskeinen huolenaihe, ja siihen on vastattava ennakoivasti.

2. Työkyvyn ja osaamisen tukeminen

On tärkeää panostaa ihmisten työ- ja työllistymiskykyyn. Erityisesti ikääntyvien ja yli 45-vuotiaiden osaamisen ja uudistumiskyvyn tukeminen on olennaista – esimerkiksi tarjoamalla ohjausta työpaikoilla, mahdollistamalla opiskelu työn ohessa ja lisäämällä lyhytkurssitarjontaa.

3. Monimuotoisuuden ja pedagogiikan vahvistaminen

Työvoiman moninaisuutta tulee edistää aktiivisesti. Lisäksi työpaikkojen pedagogista osaamista on vahvistettava, jotta oppiminen ja osaamisen kehittäminen arjessa olisi sujuvaa ja vaikuttavaa.

Euroopan unionin
osarahoittama

Tiedolla johtaminen

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1–10: 9

1. Tiedolla johtaminen osaksi kaikkea toimintaa

Tiedolla johtamisen tulisi olla kiinteä osa päätöksentekoa, suunnittelua ja strategista johtamista. On tärkeää, että kerätty data on ajantasaista ja että siitä osataan tunnistaa olennaisin tieto.

2. Hyödyt ja vaikuttavuus

Tiedolla johtamisen avulla voidaan kohdentaa palveluita tehokkaammin, parantaa päätöksenteon laatua ja saavuttaa kustannussäästöjä. Se tukee pitkäjänteistä ja vaikuttavaa johtamista, joka ulottuu myös operatiiviseen toimintaan.

3. Hämeen mahdollisuudet ja kehittämiskohteet

Hämeessä on ketteryyttä kokeilla ja pilotoida uusia ratkaisuja, mutta pilotointien jatkojalostamisessa on vielä kehittämisen varaa. On tärkeää varmistaa, että ennakointi ja tiedolla johtaminen juurtuvat pysyväksi osaksi kaikkea toimintaa.

Euroopan unionin
osarahoittama

Tekoäly ja teknologia

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1–10: 8

1. Tekoälyn kehitys ja mahdollisuudet

Tekoäly kehittyy nopeasti ja tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia, kuten kielituen ja työllistymisen tukemisen. Tulevaisuudessa tekoäly voi toimia ihmisen jatkeena, mutta sen täysi vaikutus on vielä osin tuntematon.

2. Osaamisen kehittäminen ja työn muutos

Jatkuva oppiminen työpaikoilla on keskeistä, jotta uusia teknologioita ja sovelluksia voidaan hyödyntää tehokkaasti. Uudet teknologiat voivat edellyttää myös työnkuvien uudelleenmuotoilua.

3. Hämeen toimintamallit ja soveltaminen

Hämeessä uutta osaamista voidaan ottaa käyttöön hyödyntämällä sekä perinteistä mestari–kisäli– että käänteistä kisäli–mestari-toimintamallia, joissa osaamista jaetaan molempiin suuntiin.

Euroopan unionin
osarahoittama

Vieraskielisten määrän kasvu

- Elintärkeä merkitys Hämeen kannalta, painotus asteikolla 1–10: 8

1. Monikulttuurisuus ja oppilaitosten uudistumiskyky

Vieraskielisten opiskelijoiden määrän kasvu edellyttää oppilaitoksilta vahvaa monikulttuurisuusosaamista ja uudenlaisia tukimuotoja. Oppilaitosten kyky uudistua ja vastata moninaisiin tarpeisiin on keskeistä, erityisesti digitalisaation, tekoälyn ja robotiikan muuttaessa opetuksen muotoja ja kielivalintoja.

2. Työllistymisen tukeminen ja alueellinen sitouttaminen

Vieraskielisten opiskelijoiden työllistymistä voidaan edistää tukemalla myös alueen yrityksiä vastaanottavuuden kehittämisessä. On tärkeää löytää keinoja, joilla estetään korkeakouluopiskelijoiden poismuutto maakunnasta valmistumisen jälkeen.

3. Tasa-arvoinen koulutus ja Hämeen vahvuudet

Tulevaisuudessa on kiinnitettävä huomiota koulutuspolarisaatioon – ettei kukaan jää koulutuksen ulkopuolelle. Hämeen vahvuuksia ovat rohkeus kokeiluihin, vastuullisuus, tekoälyosaaminen ja oppilaitosten uudistumiskyky, joita voidaan hyödyntää koulutuksen kehittämisessä ja yhteistyössä, erityisesti digitaalisella puolella.

Euroopan unionin
osarahoittama

